

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ разом з ілюстр. додатком „Неділя“ вносять :
 на цілий рік 10 зр. — кр.
 на чверть року 2 „ 50 „
 „ місячно — „ 85 „
 для заграниці 15 рублів або 24 франків.
 Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовица в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ:

у вівторок, четвер, суботу і неділю.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всі дописи адресувати належить. — Бюро редакцій отворене щодня від 8. рано до 8. вечером.

Ані одного москвофіла!

Як то скоро змінюють ся погляди у „Дѣла“! Ще в маю писала та часопись: „Ми маємо двояких москвофілів, платних і неплатних. Платних ми не поборемо, доки держава російська буде їх потребувати у нас для своїх цілей, а неплатних можемо ми народовці напевно приєднати для справи народної лише з ходом часу чесною і органічною роботою для свого народу і для своєї народности“.

Ще в серпні (гл. „Дѣло“ з 10. серпня) на своїм справозданю посольським п. Романчук чванив ся тим, що „був завсїгда за помирением і порозумінем партій (розуміє ся, народовської і москвофільської), однак завзятійші з староруської партії перебивали всяку роботу в тім напрямі“.

А в нецілий місяць потім „Дѣло“ до вістий з Калушини про кандидатуру нотаря Бачинського против п. Романчука подає таку свою замітку: „Комітет сей (за нотарем Бачинським) — після наших зовсім певних інформацій — завязано лише в тій цілі, щоби шкодити кандидатурі п. Романчука, за котрою заявив ся, з маленькими виїмками, загал

селян, бо о тім, щоби кандидатура п. Бачинського мала шанси, ніхто на серіо не думає. Взагалі москвофіли всюда виступають ворожо против кандидатур народовців, а „Галичанин“ видав своїм послухникам на провінції паролі, щоби навіть там, де би стояли кандидатури народовця і радикала — т. зв. „старі“ підпирали радикала против народовця! Звертаємо на се увагу всіх народовців в краю.“

Що-ж се за новий знак? До того „гріха“, за який „Дѣло“ лаяло „Буковину“ в маю с. р. остатними словами, оно тепер само признає ся, звертає увагу всіх народовців в краю на перфідію москвофілів! Розчарувало ся в неплатних і платних москвофілах, бо одні і другі рішили виступати навіть против п. Романчука! Приходить розум, та запізно! Надія на якусь примирене, що мало би розбити всіх противників, завела; народовці-опозиціоністи осіли на леду, покинуті навіть д-ром Олесницьким, що рішив собі поступати все на власну руку.

Здавало ся, що москвофіли пощадять хоч п. Романчука. Ми читали в 183 ч. „Галичанина“, що москвофіли

пускають п. Романчукови его „прегрішенія“ в непамять; відтак читали ми в тій часописі, що евентуально, „скріпя серце“, могли би й москвофіли віддати свій голос на п. Романчука; аж тут виходить, що се все просто хитрість передвиборча, бо коли у Львові зацїткуює ся п. Романчука словом, в Калушині неплатні москвофіли в чинком доказують ему, що его не хотять знати. От тобі й результати примиренія!

А може се тільки в Калушині не вдає ся? Коли читати безчисленні передвиборчі дописи по руских часописах, то так і видко з них безголове, до якого довела людей сама гадка примиренія з москвофілами. З Косівщини на приклад помістило було „Дѣло“ донесь, в котрій сказано: „Нігде правди діти — богато винні і партийні наші невзгоди. Кількох сьвященників-народовців працює тут і працює добре; — та що з того, коли вся проща „твердійша братія“ нічого не робить, умисно нічого не робить, бо — мовляв — мав би вийти до сойму народовець, то красше най вже буде пан міністер. І з тих невзгод виходить така погань, що аж соромно стає про се писати. От до чого ми дійшли!“

Москвофіли видали собі тепер па-

2) **В день сьвятої волі.**

(Споминки баби Оришки Прядчихи).

Записав

О. Я. КОНИСЬКИЙ

— 0 —

(Дальше).

Не яка там і стара. На сімнайцятій весні була я, як вийшла нам воля. Я з панських, і чоловік мій панський був: обидвоє ми одного пана були; Марпенкові були, коли знаєте; а не знаєте, так може хоч чули. Пані наша доброї душі людина була, а про пана не можна сего сказати. Пані до всякого привітництва була; а пан осоковатий, поцій, чарки не проливав; усю свою худобу в горілку вів; не перевів тільки того, що паніне було; бо вона таки на слові кріпка була: як сказала: „мого добра на пропой не попушу, не дам!“ так і не дала.

Мати моя — покриткою мене привела. Казаав би хто — прегрїшила! Ба! хіба тоді можна було не прегрїшити?... Грїшила неволя людська, а не люди самі. Попустив Господь людей своїх на поталу панам... ну і грїшили... Дівовала я у матері, аж доки в двір не взяли мене. Таке те й дівованє було, що нічим його й нагадати! і тепер — дивлю ся в його наче в ту воду каламутну; нічого не видно!.. тьмяно тай годі.

В Пилипівку, саме на Варвари — приходить до нас вїт Іванець, — такий він лютий

чоловік був; люди його бояли ся, не любили. Приходить і каже до матері:

— Зараз веди дочку до двору.

— На що се? питає мати: а я — як почула, так і обомліла! „Отсе-ж, думаю собі, і моя черга прийшла!.. чи до двору йти, чи на гиллю високу, чи в воду глибоку, все одно!.. пропала я“... І так тремчу, так дріжу, аж шкура на мені ходить.

— На прачку беруть її, себ-то мене, — промовив Іванець — зараз ідїть...

Мати в сльози, я за нею! як заголосили, дак повна хата суму і голосіння стала! А вїт сидить на лаві да:

— Швидче, швидче кінчайте своє голо- сіння та ходім!

— Яка з мене прачка! — озвала ся я — не хочу я, не піду!..

— Дурна ти, дівко! — перебив мене вїт — тебе не питають, чи хочеш, чи не хочеш, а сказано: йди, ну і слухай ся...

— Знаю я, — каже мати — яку їм прачку треба... панича ждуть.

— Цить, бабо! — гукнув вїт — а не то, зацїпїть!.. Не наше діло... звістно — твоя дитина; а проте — на все панська воля.. Одягайтесь! ходім... Звістно для матері діло доткliwe; а все-ж не можна не слухати ся. Ходім; там вже побачимо, може пані зглянеть ся; тільки не треба перед паном змагати ся: самі знаєте, який він драковитий.

Прийшли ми. Покликали нас в сьвітлицю. Вийшла до нас пані з паном.

Пан зараз до матері:

— Дочку твою — беремо прачкою; се тобі полегкость.. на панцину ти не ходити-меш; роби сама на себе. Чуєш?

Мати йому в ноги; до колін йому припадає, цілує їх, та плачучи благає:

— Паночку, батечку! на все ваша воля, а я не согласна! не берїть моєї доні.. ви-ж самі, поздоров вас Боже, добре знаєте, вона у мене одна-єдина... відаєте, і чия вона...

Пан на те ні слова, вицїнув мене за щокку і пішов собі геть. А пані підійшла до мене і каже:

— Нічого не бій ся!.. тобі добре буде..

— Я, панїко, не вмю прати..

— Навчиш ся...

Еге! навчиш ся, мовляв чухать струпа.

— Крепи ся, доню! промовила мати, втерла рукавом очи і пішла; а я стою собі біля сїнешних дверей, підперла одвірок і сама не тямлю, що мені робити. Стою, у слїд матері дивлю ся, да слези ковтаю.. Коли-ж хтось мене за рукав смик! я наче зо сну прокинула ся, очима блімнула, бачу: кляшниця стоїть.

— Чого стоїш наче вкопана? — се так вона до мене — йди до роботи, не стій: не в гайки грати тебе привели.

Зїтхнула я, жалоці свої сховала на саме дно в серці і пішла до роботи... На кутю саме приїхав панич: такий він і молодий, да гидкий був: безвусий, недолужний, все — „кахи, кахи“! гонкий, цїбатий, да тонкий наче коноплина... жовтий буцїм соняхів цвіт; та ще й недорїка; зовсім не до стямку балакав. Було як на яке слово напрутить ся, дак аж почервонїє,

ролю: голосувати всюди, де єсть надія перевести вибір кандидата москвофіла, на того-ж перекинчика-ренеґата; всюди-же, де би показало ся, що може перейти кандидат головного або незалежного комітету, значить: де міг би вийти посол Русин, голосувати на польського кандидата, або й на радикала. Мають же тепер народовці з ким мирити ся! Мають кого приєднувати для народної справи! І платні і неплатні зводять їх на кожнім кроці, просто в очи кплять собі, а ті ледви тепер по примирительнім оголошенню бачать, що пошились в дурні. Тепер уже й „Батьківщина“, орган п. Романчука, в остатнім 16-ім числі пише:

„Друге лихо з нашою так званою старою або москвофільскою партією. Проводир тої партії, побачивши, що не в силі переперти своїх кандидатів, зачали намаляти своїх сторонників, щоби або не брали участі в акції виборчій або не важили ся під ніяким услівем голосувати на кандидата народовця. Ту шкідну роботу москвофілів можна вже було бачити в Калущині, де на справозданє пос. Романчука не явив ся ні один св'ященик з старої партії. Така політика москвофілів виїде на шкоду Русинів, але за то в хосен їх самих, бо не потребують виставляти себе на докори і неприємності зі сторони староств, Поляків і митрополита, котрі так само як москвофіли завзяли ся, щоби не допустити на посла незалежного народовця. Москвофіли помимо своєї твердості, уходять в очі Поляків за прихильніших справі польській, як Русини народовці. Робота москвофілів виходить нещира, нехосенна а навіть ворожа для Руси; як волять они посылати своїх дітей до польських або жидівско-німецьких шкіл, так і тепер для них милійший послом польський граф як Русин народовець“.

Так ото від тих москвофілів, що здавали ся такі близькі духом опозиційним народовцям, відпекує ся уже тепер і п. Романчук. Мрія, довго ним леліяна,

приняла уже раз реальну форму: примирення мусів зачислити тільки до мрій.

Ми не входимо в то, що розжалоблене серце посла Романчука не знає тепер своїй тузі міри, а орган его, „Батьківщина“ (як і „Д'яло“) кидає ся з більшою лютостю на п. Барвіньського, як на москвофілів. Нам просто сьмішними здають ся такі агітації „Батьківщини“, в котрій сказано: „В Калуськім була би найбільша ганьба для Русинів, если би не вийшов дотеперішній посол Романчук“, за те „в Брідськім всі би раді вибрати когось иншого на місце Барвіньського“. Хто сконстатував, так як тепер і „Батьківщина“, що нема єдності поміж Русинами і не видно охоти до спільної праці, а замість того бачимо велике ворогованє Русинів одних на других і байдужність, що нема проводу в роботі, — той повинен вміти оправдати політику п. Барвіньського, той повинен також — коли вже єму йде о єдність — сказати своє слово й про д-ра Олесницького, що вирік ся проводу п. Романчука і львівської „Народної Ради“. Але в тім то й біда, що легше підлещувати ся збаламученій опінії галицько-руської дешевим балаканєм про зрадників, як вияснити причини, чому то політичний осередок у Львові разом з п. Романчуком стратив так всюди свою повагу, що его свої не слухають, а чужі просто глузують собі з него. Тажка доля руського політика! — писав др. Окуневський недавно у відповідь на напасти москвофільські, але ще тяжша доля руського політика, коли свої не хотять по справедливості судити свого. Часи п. Романчука вже минули, ріжні его примирительні мрії розійшли ся, як мрака; вже й прихильники дивлять ся

на его роботу з милосердем, дають єму згонором вицофати ся, але він все ще при помочи своїх часописий підтримує якесь невиразне, баламутне становище народовців. Можна на такі заходи поси-вілого посла дивити ся з співчутєм, згадуючи давні добрі часи і его заслуги; але в політиці елеґійний тон не придатний; der Mohr hat seine Schuldigkeit gethan, der Mohr kann gehen! Інші думки вже настали! Ми вже не вагаємось!

Не пора тепер ще ворожити, як зложить ся сойм галицький, котрий нас Буковинців-Русинів повинен обходити, так як буковинський; не пора ще дораджувати, яку політику вести, але крайна пора настала сказати рішуче слово, з як найбільшим притиском дати правдивим галицьким Русинам щирю раду: Не вибирайте послом ані одного москвофіла! Нехай вийдуть і опозиціоністи і радикали, але наші, тільки не москвофіли! В практичній діяльності соймовій чи сякі чи такі народовці зійдуть ся; а коли будуть спорити, то вже не над рацією бити нашого народу, а над добробитом і просвітою его; коли будуть годити ся, то вже на спільній основі народній, о котру суперечки не буде! Досить нам уже тих тридцять літ баламутства, вишеного кацапами перед форум краєве і державне! Коли ми бачимо таку недостачу загальної праці, усуньмо на бік ту колоду, завали-дорогу, о котру всі розбиваємо собі голови! Нехай з сими виборами остатня година вибе для ренеґатів, ворогів нашого народу! Наша пароля: Ані одного москвофіла!

доки його вимовить, а тоді вже як сипне, не наче горохом об стіну; не розбереш, що він і каже.

Приїхало воно — те паненя; горницю про його задалегідь прибрали, причепурили... Ключниця загадала мені постіль йому слати і все що треба там прибирати...

На Різдва пустили мене до матери; я їй все розповіла, а вона сплакнула і каже:

— Буди, доню, лихо — і почала доумити мене — як і що. А я, не знаю звідкіль вже набрала ся тієї бадьороности тай заспокоюю її.

— Не журись, моя матінко! усе буде гаразд! піла душа з ковша, напять ся й з дійниць... — На приказки я шпарка була... „Кажуть, мамо, люди небаром нам воля прийде; тоді я йому дулю під самий ніс...“

— Коли то та воля свята буде? — зітхнула мати.

— Не до віку, мамо, біє та його діти панувати-муть на св'їті.

На другий день нового року знов я до двору; справляю свою роботу. До роботи я вабка була; горіла вона у мене в руках.

На Хрестителя, саме так як вже спати лягали — загадує мені ключниця вихтіювати підлогу в паничевій св'їтлиці.

— Я її, кажу, вранці сьогодні вишаровала.

— Не твоє діло! роби, що тобі кажуть. Треба слухати ся.. Шарую. Мені й не вдогад, що ключниця — зводницею була. Аж ось не вдові — двері рип!.. панич біля мене.. та до мене... я від його, а він до мене... я до дверп; двері на замку. Я стала біля грубки, тремчу і сама себе не тямлю... він знов до мене, а я в'хтем йому по тварі!.. Він як дренув мене по щелепах, так я кровю і вмилася!.. та як заголову несамовито!.. Він тоді прожогом две-

рі одімкнув і зник!.. Ключниця до мене: „Цить! цить!“.. Де там тобі цить!! і сама я рада не скігмити, дак коли-ж не сила моя спинити ся..

Позбігали ся пани і вся челядь... взли мене під плечі і відвели в пекарню. Що вже далі було, не памятаю... Прийшла до памяти — дивлю ся — аж я дома, лежу на полу, біля мене неня сидить, да кулаком слези втирає...

Потроху стала я очуновати. В понеділок на масниці підвела ся, та за тиждень — дав Біг і на ноги стала... До двору мені не загадують йти. Про волю люди вже голосно говорять, що коли не сьогодні, дак завтра прийде вона.

Так воно й стало ся.

Спершу прилинула до нас весняним жайворонком звістка, що в суботу на другому тиждні великого посту прийде воля. І великогодня не так люди ждуть, як ми ждали тієї св'ятої суботи. Ще не св'їт — не зоря, а вже увесь берег так і заграє народом! Ніхто на панцину не пішов; усяке і свою роботу кинуло; і печі ніхто не ростопляв, — усі ринули на берег волю стрівати.

В село до нас треба їхати через річку. Зима того року страх яка велика була: морозами — то воно здоровими не брало; а снігу на вергало врівень з заґатами. Весна приєпішила; на Евдокії вже й крига пішла. Води нагнало таку силу-силенну, що вею греблю поняла вода і міст на річці знесло, на човнах переправляли ся через річку.

Дак ото в ту св'яту суботу, скоро задніло, і я з матірю на берег, подивити ся, як ту волю везти-муть.

Приходимо, народу тиск; усе село так і вивалило. На воді біля берега аж чотири човни, на кожному по два гребці...

Люди — наче води в роті понабирали; мовчать... Аж ось — чуємо — дзвонь, дзвонь, дзвонь!..

— Воля, воля, воля! — так і покотило ся і по березі і по річці і за річкою.

— Рушай, човнами, рушай!!

— Не треба! не рушай! — гукнув соцький: се ще не воля, не вона; се так хтось...

— Ти по чім знаєш, що не вона? а як вона, дак прогаємо зайву годину!.. Рушай, з човнами рушай!! — гукають люди.

— Цить, не рушай, я по дзвонику знаю, що се не вона. Се становий дзвонить; а волю привезе сам єнорал. Слухайте... чуєте, як дзвоник голосить?... еге! я добре вмю вгадувати. Єнорал почтою прибіжить... почтовий дзвоник наче промовляє: „звертай! звертай!“ — а у станового дзвоник — отак як і отсей гукає: „давай! давай!“

Однак люди не послушали ся: човни рушили... Небавом бачимо: на двох возах приїхало аж четверо панів. Соцький придивляєть ся, придивляєть ся, а далі й каже:

— То становий, а то справник; а хто ще з ними, не вгадаю... Мабуть таки... тее... справді вона... воля.

— Воля, воля! воля! — знов залунало!

Приплили човни до берега; усі чоловіки наче один — шапки митью з голов, та в гору. Та знов: „воля, воля, воля!“

Тут зараз до церкви, вдарили в дзвона. Зроду-віку не було в церкві у нас стільки народу, як тоді! і церква повна, і на цвинтарі повно, ще й на улиці старі баби да малеча. Після служби вичитали волю... люди радіють, аж плачуть...

(Дальше буде.)

Перегляд політичний.

В Австрії як перше так і сего тижня стоїть на першій плані будучий кабінет гр. Казіміра Баденіого. Всі газети пишуть про політику того будучого міністерства, а всі згідно підносять, що оно буде поборювати екстремні елементи. Що-ж до складу его, то кружать всякі поголоски; одна газета, Voss. Ztg., подає вже навіть готову лісту міністрів і так мають бути: президентом міністрів і міністром внутрішніх справ гр. Бадені, міністром шкільництва др. Гавч, фінансів др. Білнський, справедливості гр. Глайспах, торговлі Ексер, рільництва гр. Цедвіц, комунікації др. Мархвіцкый. Міністра Галичини після відомостей Voss. Ztg. не буде в новім міністерстві. Цікаво-б знати, відки та газета дізнала ся про такий склад, коли прецінь доси нічого не чувати про якісь подорожі гр. Баденіого, котрі вказували би на евентуальні переговори з будучими міністрами. — Тимчасом приготувають ся деякі краї до соймових, а Відень до громадських виборів, котрі розпочнуть ся дня 17-го с. м. Після донесень віденських газет не мають антитесемити надії здобути собі більшість в раді громадській, бо ліберали розвинули страшну агітацію, а в таборі антисемітскім панує роздор. — Цлова війна з Сербією вже застановлена і гр. Голуховскый обіцяє, що „як найскорше буде та справа провірена безсторонно і жаданя Сербії, котрі покажуть ся справедливими, будуть сповнені“. — Сими днями відбув ся в Празі конгрес чеських виділів повітових, щоби нарадити ся над чеською автономією. Пос. Шварц реферував про значінє повітових репрезентацій і розвиток автономії; пос. Пацак реферував о konieczности признаня повітовим репрезентаціям езекутивної влади і поставив відповідні резолюції, котрі прийнято.

Німеччина обходила дня 2-го с. м. 25-літні роковини побіди німецьких війск над французским цісарем Наполеоном III. під Седаном в році 1870. На ту побіду зложили ся добра організація військова, стратегічний геній Мольткого, політичний талант Бімарка і — сего ніхто не заперечить — хоробрість німецької армії. Що лиш та війна німецько-французька з'єднала всі німецькі держави в одну велику цілість, се також неоспориме. Тому то так пишно устроїв цісар Вільгельм II. ті роковини, а під его напором й ціла держава. Хтож годен описати всі ті торжества офіцерські; але одно, іменно то в Берліні, звертає на себе загальну увагу через промову цісаря, котра була звернена против соціальних демократів. Цісар сказав в тій промові, що німецький нарід повинен сам звільнити себе від тої „череди“, а коли ні, то цісар відкличе ся до своєї гвардії. Що німецький цісар взиває нарід до борби з соціальними демократами, се не новина, але як він представляє собі борбу війском против них (а є їх в Німеччині око 7 мільонів), се не ясно. Чи з сего має виробити ся внутрішній Седан? Певно є, що в слідуєчій сесії рада державна буде радити над новим законом зверненням против соціальних демократів. З нагоди того торжества вислав цісар також телеграму до Бімарка, в котрій згадує его заслуги около німецької держави, але Бімарк відповів дуже холодно. По торжестві настала вже реакція, бо тепер соціальні демократи виступають в своїх газетах дуже остро против цісаря, особливо часопись Vorwärts.

Последні відомости з Болгарії свідчать, що в Софії по тільки моральних потрясеннях і заведених надіях наступила сильна апатія, а тамошні рішаючі сфери, здаєть ся, набирають переконання, що в Петербурзі не думають відступити від раз заінавігуваної політики і що о признано кн. Фердинанда нема мови. Тому можна тепер добачити виразний зворот з москвофільської позиції. Болгарські газети старають ся переконати, що всі поголоски про москвофільські аспірації кн. Фердинанда були лише вимислом противників, а політика болгарська є така сама, як за часів Стамбулова.

Але ледво показали ся ознаки звороту, то москвофіли виступили вже против князя. І так знаний агітатор Цанков оголосив програму своєї партії, в котрій домагає ся сполученя всіх політичних партій для іменованя нового міністерства, котре би мало перепровадити „вільний вибір“ великого собранія і иньші реформи. Але „Свобода“, орган партії Стамбулова, відкинула той проєкт, бо знає, куди провадить „примиреніє“ з ренегатами.

Про політику Росії в найважніших питаннях помістили „Московскія Вѣдомости“ статтю. Після неї Росія пильно уважає на ситуацію на веході і готова несправедливі жаданя Япана відперти оружною силою; в справі вірменської Росія вправді поступала згідно з иньшими державами, але о автономній Арменії не може бути бесіди; до Абисинії Росія не має тепер жаданя, але претенсії Італії суть несправедливі і тому Росія їх не узнає; що-до Болгарії, то політика Росії лише тоді змінить ся, коли Болгарія дасть докладні і щирі докази поправи, як се обіцяв митрополит Климентій.

В справі вірменського питання донесли найновіші телеграми, що султан згодив ся вже на реформи, які предложили європейські держави. Але попри то ширять ся в Малій Азії розбої чим раз більше так, що поїзди залізничні можуть лише під надзором війска ходити. В однім домі убито пять людей, між ними двох австрійських підданих. В Болгарії надіють ся з того заколоту, при котрім могли би Болгари щось зискати, іменно повну незалежність.

Дрібні вісти.

Чернівці, дня 7. вересня 1895. р.

† **Архикнязь Володислав.** Новий тяжкий удар навістив цісарську родину. Архикнязь Володислав помер вчера о 10 год. 45 минут перед полуднем в наслідок раненя при ловах. Архикнязь Володислав Шилин роджений дня 16-го липня 1875, є сином архикнязя Йосифа, найвишого коменданта угорської крайової оборони, і архикнягині Марії Кльотильди. Архикнязь Володислав відзначав ся прекрасними прикметами, а его духові здібности будили гарні надії. Перед двома місяцями відзначив цісар его наданем ордера золотого руна. Архикнязь уяв жертвою нещасливого випадку, о котрім ми вчера писали. Народи цілої держави щиро відчувають тяжке горе архикняжої родини і найвишого цісарского дому.

Іменованя. Міністер скарбу іменував комісаря скарбового Кар. Лозинського старшим комісарем скарбовим, а скарбового комісаря Тад. Сколимовского секретарем скарбовим для округа крайової дирекції скарбу у Львові.

О. Орест Кисілевскый приділений яко сотрудник до гр. кат. парохії в Чернівцях.

Надзвичайні загальні збори „Рускої Бесіди“ у Львові відбудуть ся дня 23-го с. м. о 7 їй год. вечером в комнатах товариства. Предметом наради буде доповненє числа членів виділу.

Зовсім несподівано появив ся був дня 5. с. м. в Кучурові великим п. президент краю Гоєс. Приїхав в село і, як завжди дбалий о просвіту люду, вступив передовсім до школи де сподівав ся застати учеників при науці. Та як же розчарував ся, коли в школі застав лише якогось чоловіка, що удавав, що щось поправляє в школі. П. президент базав собі прикликати учителя, далі двірника, і обох випитував ся, що за причина, що науки в школі нема. Можна собі уявити трудне положенє обох, що не знали, як пояснити п. президентови, чому ще 5. вересня в селі ніхто не думав про науку шкільну. Відтак зайхав п. президент до панотця Воробкевича, котрий єсть презесом місцевої ради шкільної. Нам пишуть, що панотець найшов ся також в дуже немилім положеню, особливо для того, що не знав, що п. президент був уже в

школі і запевняв его, що вже школа отворена... Кучурів великий належить до черновецького округу шкільного, котрого інспектором єсть завязий румунізатор Жанковскый. Шкода, що п. президент не був того самого дня в Кіцмані або Заставні. Раноуіє в Кіцмані хотять 6 класову школу помістити в 4 комнатах, а в Заставні 4-класову школу в 2 комнатах — в якій ціли, се вже їм відомо... Наслідки того такі самі, як в Кучурові великим.

Рільничі вандрівні учителі. Міністерство рільництва видало справозданє з діянь сего рільничих вандрівних учителів за рік 1894. Після того справозданя мали 28 сталих вандрівних учителів і 285 иньших осіб разом 4376 викладів, на котрих бул 313.000 осіб. Сего року було менше викладів як минушого тому, бо вандрівні учителі в Дальматії і Побережю провадили борбу против філоксери і тому не могли пильнувати викладів. Предмети викладів суть дуже різні родні, бо всюди треба увагу звернути на крайові або навіть місцеві відносини і інтєреси, але все-ж таки видно, що всі учителі старали ся селян поучити про найважніші і життєнні питання рільничі, так що-до провадження господарства як також про всякі заходи поліпшеня матеріального бугу селян. І так найчастійше обговорювано в тих викладах рільничі спілки, банки та крамниці, каси Райфайзена, коммунікацію ґрунтів і проєкти законів в справах рільничих. Але й поодинокі віти господарства обговорювано, і так рільництво, мелорачія і головню плеване домашної худоби та дозр еї в слабости і т. п. Виклади крайових ветеринарів впоряджено в Зальцбургу і Країні; коли зважити, що годівля худоби взагалі збільшає ся, то треба би більше уваги звернути на виклади про плеканє і слабости худоби. Міністерство рільництва підпирє всіми способами розвиток науки вандрівними учителями, бо лише таким чином можна в краях, де селяни не можуть науки господарства учити ся в школі, приучити господарів сільських до ліпшого і користнійшого господарства. — Се коротенький зміст докладного і дуже поучаючого справозданя. Селяни тих країв, де були тоті виклади, певно навчили ся багато від вандрівних учителів. Мимоволі приходять на думку, хто у нас на Буковині про се дбає і хто у нас має виклади? Правда, є кількох учителів народних, котрі мають повнити обовязки таких фахових учителів вандрівних, але чи можуть они словити свою задачу, коли они самі не суть образовані в тім фаху? А яка-ж може бути користь з їх викладів? Чи чув хто на Буковині, щоби десь в якимсь селі зійшли ся селяни і навчили ся дечого з викладів тих учителів? Ми про се не чули доси нічого, а то велика шкода. Тимимом, що в соїмі поставив пос. Пігуляк дотичне внесене; як важне оно, нехай виділ крайовий виснує собі зі згаданого справозданя міністерства рільництва. Ми з своєї сторони бажаєм-б лише, щоби для добра цілого краю і цілого населеня то внесене рішено користно як найскорше.

Будинок скарбівського театру у Львові взяла в аренду на 60 літ спілка Лігнискый і Зьолецкый за річну плату 30.000 зр. Фондація скарбівська має лише платити податки і асекурацію, так що їй річно лишать ся чистих 20.000 зр., а доси мала фундація зиску лише 5000 зр. річно.

Почтові каси шадничі. В місяці серпни вложено до почтової щадничої каси 2.874.011 зр., а виплачено 2.496.541 зр., отже було більше вилати як виплати о 377.469 зр. В чековім обороті вилачено 118.968.980 зр., а виплачено 118.763.611 зр., отже вилати більше як виплати о 185.309 зр. Число учасників щадничих збільшило ся в тім місяці о 5084, в чековім обороті о 162. Взагалі доси вложено в почтовій касі щадничій 42.392.227 зр., в чековім обороті 54.576.097 зр.; учасників щадничих бул доси 1.091.744, а в чековім обороті 27.638.

На тобі небоже, що мені негоже! Так подумав собі слуга громадский в Крумелдорфі, Генрик Шайлі, коли покинула его жінка, та помістив в часописи Zullichauer Nachrichten таке оголошенє: „В четвер по полудна заходіла ся десь моя жінка. Хто еї знайде, буде ласкав за-

держати її собі, бо я не міг з нею дійти ніяк до ладу“.

З недуги. При кінці минулого місяця по-вісився 56-літній селянин Іван Гладюк в Нових Мамаївцях, бо бачив, що его недуга невп-лічима.

Зараза між диками в цісарській звіринці в Лайвцу ширить ся дуже скоро; доси на 2000 штук звінуло 400, отже побоюють ся, що всі дикі висинуть. Коби то так трохи в наші гори загостила та зараза, аби наші селяни не потре-бували скаржити ся на великі шкоди від диків!...

Страшна катастрофа лучила ся при кінці минулого місяця в притулку для богомільців в Ребердоне, недалеко Турина в Італії. Одного дня було в тім притулку, в одній великій сали на першому поверсі, 400 жінок, що ішли на в-д-дуст до Риму. Вночі одна з жінок хотіла очи-стити нафтовою лампою, що дуже коптіла. Нещасте хотіло що лампа упала на поміст, покритий соломою. В одній хвили солома стала горіти, а живки наполохаві кинули ся гурмою до дверей і до вікон. Але двері були замнені на ключ, а у в'ївах були сильні залізні решітки. Нещастні жінки бігали як божевільні по комнаті, аж перерогів поміст і запав ся з ними в долину, звідки часть їх змогла уратувати ся. Число жертв обчислюють на сто; лише з одної громади Понте погубило 27 жінок.

Сербський король в небезпечности. Доносять з Бярице таке: Коли король Александер купав ся в морю під надзором 24-літнього учителя пли-вання, Сарасолого, надійшла нагло велика хви-лю і потягла короля з собою. Сарасолі скочив в воду, щоби ратувати короля і завдяки его холонокровности ему се вдало ся, але за те переплатив життя. Его тіло доси не віднайдено.

Убийство і рабунк. Дня 2-го с. м. знай-дено в коршмі при дорозі до Вовчаниця умерлу жидівку Перл Копельман. При ревізії виказало ся, що бравують 40 зр. і кілька пачок тютюну, з чого виходить, що хтось убив коршмарку і потім обравував її. Жандармерія слідить пильно за злочинцями.

Будинки обох гімназій в Перемишлі побудовані при улиці Добромільській на великій площі в стилі ренесансовім. До сего будинку дво-поверхового ведуть два входи: правий до часті, де містять ся руска гімназія, і лівий до польської гімназії. Крім сих є ще два входи, що ведуть до приватних мешкань директорів. Фронт будинку має 100 метрів довготи, а бічні в'їрки близько 50 метрів, в середині саля, ко-тра служить і за каліцію, спільна для обох гімназій. Сподом під нею поміст на саля гімна-стична 215 квадрат. метрів поверхні. Салі до в'їрки великі і ясні, а коридори в зимі ogrівані. Будинок коштував 276 000 зр., а на внутрішнє устроєне видано 10.000 зр.

В суперечці. Іван Сухаровський, 62-літній гандляр пречдів у Львові, посверечав ся в Стрий-ек м вару з медичником Андрієм Колегою, закидаючи ему, що той украв з его кошика три цушки, а Колега розгніваний, побив сильно Су-харовського. Дня 5. с. м. перед полуднем стртили ся оба в огороді міским недалеко мурованої аль-тади, а сим разом, по короткій сварни, напав на самперед Сухаровський Колегу і став его бити грубою вальцею. На те надійшов знакомиий Су-харовського, а побачивши, що діє ся, станув в обороні приятеля і вхопив Колегу за карк і за руку. Тоді Колега — як каже, у власній обороні — вхнув Сухаровського ножиком і скалі-чив его по правій стороні грудий під третім реб-ром так нещасливо, що скалічений упав на м спи-здушем. Убийника арештував поліциант і відста-вив до суду.

О старшій пригоді залізничій доносять з Білграда в Сербії. В Раковиці, на отвертм пе-рвоні збрало ся зниз 4000 осіб дожидаючих по-їзду, котрим — як гадали — мали прїїхати бого-мільці, що удали ся були на посвячене одної цркви. Коли поїзд показав ся, публіка кинула ся до него. Однак се не був місцевий поїзд, лише т зв. курверський всхідний, котрий не за-держується перебіг поперед стацію повнем роз-

гоном. Стоячі на переді побачили небезпечність і хотіли уступити ся, але не могли, бо з заду поїхали їх наперед. В наслідок того дістало ся багато осіб під колеса льокомотиви і возів, ко-трі їх переїхали. Доси на певно не знати, кіль-ко осіб погубило, однак множество покалічених в дьезено до шпиталів.

Хто править Росією? В посліднім часі ви-ступає Росія в політиці заграничній так сильно, що се мусить кожного здивувати. Здавало ся з початку, що то сам цар Николай веде ту полі-тику, котра головно звертає свою увагу на всхід, бо звісно, що цар Николай завжди интересува-ся всходом. Пригадаймо собі его старання коло будови сибірської залізничі, его подорож до Яна-ну, вкінці живу участь Росії в війні хінсько-япанській. Але відколи цар перейшов ся без по-ліциант в і сторожі по Петербурзі і від звітної его промови до делегатів земств, він не висту-пав особисто явно і тому здогадують ся всі, що Росією кермує тепер мати царя і міністер Вітте. Цар і молода цариця усунули ся з першого пля-ну і уникають навіть розмови з представителя-ми чужих держав. Делегацию з Абисинії предст-авлено передовсім цариці-матері, а потім молодій цариці. Коли один дипломат просив о авдпен-цію у царя, відслано его до цариці-матері, ко-тра мала би посередничити, але дипломат не згодив ся на те. Коротко сказавши, цариця-ма-тір стоїть на чолі сильної, а нездоволеної двір-ської партії, і в народі ширить ся поголоска, що з кінцем сего століття в тунить на російській трон великий князь Юрій, тепершній престоло-наслідник. Правда, се суть лише всти, але зві-стно, що цар Николай є скромний і боязливий, отже може бути, що тепер с під опікою своєї матері.

Померли. О. Александер Кобринський, па-рох в Крилосі, галицького деканата, дня 3. с. м. в 37-ім році життя, а 10 ім сьвященства.

„ДНІСТЕР“
товариство взаїмних обезпечень
у Львові,
улиця Валова ч. 11,
засноване на підставі концесії ц. к. мі-ністерства справ внутрішніх з дня 9. грудня 1891. р. ч. 22751, розпочало свою діяльність дня 15. н. ст. вересня 1892 р.
„Дністер“, опертий на засаді взаїмности своїх членів, обезпечує всяке майно дви-жиме і недвижиме против шкідливого впливу під найприступнішими умовами і почи-слає можливо найнижчі премії.
Всякі шкоди ліквідують ся і виплачують ся сейчас по пожарі.
Зголошена о уділене агенції в місцевостях, де нема агенцій „Дністера“, приймають ся.

ЛІТЕРАТУРНЕ ТОВАРИСТВО
„РУСКА БЕСІДА“
в Чернівцях,
улиця Петровича число 2,
має на складі:
„ІЛЮСТРОВАНУ БІБЛІОТЕКУ“
для молодіжи, міщан і селян, ре-даговану Омеляном Поповичем
року 1886, 1887, 1888., 1889., 1890., 1891., 1892
1893., 1894., по 1 зр. за 20 кр. за рочник, а всі 9 ра-зок за 9 зр.
3 пересилкою поштовою 9 зр. 30 кр.

Чума горілчана.
Сумна історія для перестороги і науки бідням і богатим, старим і молодим переповнів і тверезим руским читальникам присьвятив Омелян Попович. Книжка ся має 80 сторін і коштує 20 кр., поч-тою 25 кр.

СИЛА КНИЖКИ
або
О ПРОВІТІ НАРОДНІЙ.
Під таким заголовком вийшла брошура
в Чернівцях
написана
учителем Дарієм Пігуляком.
Ціна 25 кр., з пересилкою 27 кр. — Замовляти
можна в редакції „Буковини“.

КНИГАРНЯ
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
у Львові, улиця Академічна ч. 8.
продає слїдуючі книжки:

Юрій Федькович. Повісти і опові-даня	— 20
Михайло Старіцький. В темряві, драма	— 20
Вас. Чайченко. Твори прозаїчні ч. I. 80 кр. ч. II. 50 кр. ч. III	— 80
— Книга казок, поезії часть II.	— 60
— Під хмарним небом, поезії ч. I.	1 —
Тарас Шевченко. „Кобзар“ 2 томи 4 50 зр., з пересилкою	5 —
— Кобзар для дітти	— 20
Мих. Коцюбинський. „Хо“, опові-даня	— 10
Левенко. Пани і люди, повість	— 80
— Садатський розрух	— 10
Герінг-Герасимович. Що то є го-сподарність	— 20
Осин Маковей. Поезії	— 20
— „Оферма“ — новеля	— 10
К. Т. Подоленко. За громаду, хро-ніка	— 20
Іван Франко. Жіноча неволя в ру-ських піснях народних	— 35
— Без праці, оповідане	— 20
— Лис Микита Гоголя	— 50
— Украдене шасте, драма	— 30
Уманець і Спілка. Словар російско-український ч. I. і II. по	2 50
І. Баштовий. Українство на літерат. позах з Московщиною	— 50
Ом. Партицький. Провідні ідеї в псь-мах Тар. Шевченка	— 35
Вас. Ріленко. „Іоїгенія в Таврії“, драма	— 30
Записки Товариства імені Шевченка ч. I., II., III., IV., V. і VI. по	1 20
Ю. Кенан. Сибір ч. I. II.	1 20
Кирило Студинський. Лірики, сту-дія	— 20
— Пересторога	1 —
Василь Щурат. Пісня про Ролянда	— 50
Леся Українка і Макс. Ставни-ський. Книга пісень Г. Гейне	— 80
— На крилах пісень, збірник поезій	— 60
Павло Граб. Збірник поезій ч. I.	— 20
— З чужого поля, переклади ч. I.	— 20
Др. Огоновський: Історія рускої літе-ратури II. 3 зр., III. ч. 1 і 2 — 1 зр., IV. 1 зр., а том I.	3 —
— Studien auf dem Gebiete der ruth. Sprache	1 50
Куліш Шекспірові твори перекл. ч. I. 1 —	— 80
— Чорна Рада, повість	— 80
Іван Нечуй. Повістки і оповіданя	— 30
— Сьвітгляд українського народа	— 30
— Кайдашева сім'я, повість	— 50
— Навіжена, повість	— 20
— Над чорним морем, повість	— 90
— Хмари, повість	1 50
— Причена, повість	1 50
— Микола Джеря, повість	— 80
— Поміж ворогами	— 50
— Цональсь	— 10

Видає і за редакцію відповідає Осин Маковей.

З друкарні Г. Чопа.

